

30.10.2023

Asia/21

§ 647

Valtuutettujen Silja Borgarsdóttir Sandelin, Laura Kolbe ja Mika Ebeling toivomusponnet ruotsinkielisistä nuorten aloitteista, aloitejärjestelmän kieliversioista ja vastausten selkeydestä

HEL 2022-013029 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 2.11.2022 hyväksymien toivomusponnien johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnien ehdottajille sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto nuorten aloitejärjestelmän kieliversioista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnien ehdottajat

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään nuorten aloitteita 2.11.2022 kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavat toivomusponnet:

"Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitettävän mahdollisuutta vahvistaa myös ruotsinkielisten nuorten kiinnostusta tehdä aloitteita." (Silja Borgarsdóttir Sandelin)

"Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitettävän mahdollisuutta parantaa aloitteiden kääntämistä ruotsiksi sekä tehdä nuorten vaikutusjärjestelmästä eli aloitekanavasta useita kieliversioita." (Laura Kolbe)

"Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitettävän mahdollisuudet selkeyttää nuorten aloitteiden aloitevastauksia. Vastauksista on syytä aiempaa selvemmin käydä ilmi, onko aloite tarkoitus toteuttaa vai eikö. Jos aloite on tarkoitus toteuttaa, niin on syytä kertoa, millä aikataululla näin on tarkoitus tehdä. Vaikka aloitetta ei sellaisenaan toteutettaisikaan, on syytä kertoa, mihin toimiin aloitteen johdosta on tarkoitus ryhtyä. On myös syytä kertoa, jos katsotaan, ettei tarvetta toimenpiteisiin ole." (Mika Ebeling)

Toivomusponseista on saatu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan sekä kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston lausunnot, jotka ovat kokonaisuudessaan asian päätöshistoriassa tai liitteenä.

Nuorten aloitteet tehdään useimmiten Nuorten Helsinki -sivuston kautta. Sekä sivusto että aloitelomake on julkaistu suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, joten toivomusponnassa ehdotettuja kieliversioita on olemassa. Sivuston toimintoja ja verkkonäkymää on keväällä uudistettu muun muassa eri kieliversioiden saavutettavuutta yhdenmukaistamalla. Uudistettujen verkkosivujen tavoitteena on olla suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi tasavertaisen hyvät ja kattavat sisällöltään.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalvelut koordinoi aloitejärjestelmää ja julkaisee aloitteet ja niihin annetut vastaukset Nuorten Helsinki -sivustolla. Aloitteet julkaistaan ja niihin vastataan sillä kielellä, jolla aloite on tehty, mikäli kieli on suomi, ruotsi tai englanti. Tämän on arvioitu olevan aloitteen tehneelle nuorelle mielekäs toimintatapa.

Ruotsinkielisten aloitteiden prosenttiosuus on viime vuosina suurin piirtein vastannut ruotsinkielisten nuorten osuutta. Aloitelomakkeessa kysytään aloitteen tekijän nimi ja ikä, mutta ei äidinkieltä, joten on mahdollista, että myös suomenkielisten aloitteiden tekijöinä on ruotsinkielisiä nuoria. Toivomusponnassa ehdotettua aloitteiden kääntämistä ruotsiksi ei ole suunnitteilla, mutta aloitejärjestelmän saavutettavuutta muiden kuin suomenkielisten nuorten keskuudessa on pyritty edistämään monin tavoin.

Sekä ruotsinkielisen perusopetuksen että toisen asteen opetussuunnitelmiin sisältyy useita osallisuuteen ja demokratiakasvatukseen liittyviä osioita. Vaikuttamista opetellaan useilla tasoilla: omassa koulussa ja lähiympäristössä sekä kaupunkitasolla, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Lukiolaiset voivat saada opistopisteitä nuorisoneuvoston toimintaan osallistumisesta tai kirjoittamalla aloitteita tai muita kannanottoja, joiden tarkoituksena on vaikuttaa yhteisiin asioihin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala tekevät tiivistä yhteistyötä nuorten vaikuttamismahdollisuuksien edistämiseksi. Helsingissä käytössä olevia, nuorille suunnattuja vaikuttamisen kanavia ja toimintamuotoja on koottu toimialojen yhdessä tuottamaan esitteeseen sekä Nuorten Helsinki ja Helsinki oppii -sivustoille. Esite on saatavilla suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Se tarjoaa sekä nuorille että nuorten kanssa työskenteleville koosteen siitä, mitä vaikuttamisen mahdollisuuksia kaupungissa on. Esitettä on jaettu kattavasti mm. nuorisotaloilla, oppilas- ja opiskelijakuntapäivillä sekä koulujen ja oppilaitosten ohjaaville opettajille. Myös nuorisoneuvosto on osallistunut esitteen suunnitteluun.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalvelujen ruotsinkielinen nuorisotyöyksikkö tukee ja edistää ruotsinkielisten nuorten vaikuttamistoimintaa. Yksikkö tekee tiivistä yhteistyötä ruotsinkielisten koulujen kanssa. Nuorisotyöstä ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksista kertovat koulujen ilmoitustaulujen julisteet, tiedotteet ja Wilma-viestit tehdään ruotsiksi. Koulujen lisäksi ruotsinkielistä viestintää sekä vaikuttamiseen ja osallistumiseen innostamista tehdään ruotsinkielisessä nuorisotyössä. Sosiaalisessa mediassa julkaistaan päivityksiä myös ruotsiksi ja kohdennetaan sisältöä ruotsinkielisille nuorille.

Toivomusponnessa esiin nostettu asia kaupungin mahdollisuudesta vahvistaa ruotsinkielisten nuorten kiinnostusta tehdä aloitteita otetaan huomioon aloitejärjestelmää kehitettäessä. Nuoret osallistuvat myös aloitejärjestelmästä viestimisen ja markkinoinnin suunnitteluun. Ruotsinkielisessä nuorisotyöyksikössä kiinnitetään jatkossa entistä enemmän huomiota nuorten aloitejärjestelmästä viestimiseen.

Kaupunginvaltuusto on 13.9.2023 hyväksynyt nuorten aloitejärjestelmän uudistuksen, jonka myötä aloitteiden käsittely siirtyy toimialalautakuntiin. Valtuuston päätöksen mukaisesti lasten ja nuorten osallisuuden ohjausryhmä vastaa nuorten aloitepalvelun seurannasta ja kehittämisestä. Ohjausryhmän tehtävänä on edistää kaupunkitasoisesti lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamista ja vaikuttamistoiminnan yhteensovittamista ja kehittämistä.

Ohjausryhmän johdolla valmistellaan kaupunkiyhteiset ohjeet nuorten aloitteiden käsittelystä valtuuston päätöksen mukaisesti. Aloitevastauksen valmistelijoille suunnatussa ohjeessa voidaan kiinnittää huomiota toivomusponnessa esitettyyn huoleen vastausten selkeydestä. Kun aloitteiden käsittely siirtyy toimialoille lähemmäs toimivaltaisia päättäjiä, vastauksissa on helpompi ottaa suoraan kantaa siihen, toteutetaanko aloitteessa ehdotettu asia vai ei.

30.10.2023

Asia/21

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan viestintä- ja markkinointipalvelut toteuttaa uudistetusta nuorten aloitesivustosta markkinointikampanjan suomen, ruotsin ja englannin kielellä.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

va. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto nuorten aloitejärjestelmän kieliversioista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponsien ehdottajat

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 06.06.2023 § 87

HEL 2022-013029 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että toivomusponnessa esiin nostettu asia kaupungin mahdollisuudesta vahvistaa ruotsinkielisten nuorten kiinnostusta tehdä aloitteita, on tärkeää ottaa huomioon aloitejärjestelmää kehitettäessä. Nuoret on myös otettava mukaan aloitejär-

jestelmästä viestimisen ja markkinoinnin suunnitteluun. Lisäksi on hyödynnettävä kaupunkitasoista lasten ja nuorten osallisuuden ohjausryhmää säännöllisen seurannan ja käytännön ratkaisujen etsimisessä.

Nuorten aloitteella tarkoitetaan helsinkiläisten 13–17-vuotiaiden tekemiä aloitteita kaupungin toimintaan kuuluvissa asioissa. Nuorten aloiteoikeuden tavoitteena on kannustaa nuorten osallistumista yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Samalla aloitteet tuovat kaupungin eri toimialoille tietoa nuorten toiveista ja tavoitteista. Nuorten aloitteiden käsittely poikkeaa hieman muiden kuntalaisaloitteiden käsittelystä Helsingissä, sillä nuorten aloiteprosessissa huomioidaan 13–17-vuotiaiden erityistarpeet sekä demokratiakasvatuksen mahdollisuudet. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan nuorisosaasto seuraa nuorten vaikuttamisjärjestelmän ja nuorten aloiteoikeuden toteutumista kaupungissa (hallintosäännön 2 luvun 17 §:n 1 momentti).

Nuorten aloitteen voi tehdä Nuorten Helsinki -sivustolla sijaitsevan aloite-lomakkeen kautta tai aloitteen voi tehdä sähköpostitse tai kirjallisesti toimittamalla sen kaupungin kirjaamoon. NuortenHelsinki -sivusto ja aloitelomake on julkaistu sekä suomeksi, ruotsiksi että englanniksi. Nuorten aloitelomakkeessa kysytään aloitteentekijän nimi, ikä ja yhteystiedot. Lomakkeella ei kysytä nuoren äidinkieltä, jonka perusteella voitaisiin todeta nuoren kielitausta. Pormestari tai apulaispormestari on vastannut aloitteeseen, sillä kielellä millä aloite on jätetty.

Nuorten aloitejärjestelmä on osa laajempaa Helsingin nuorten vaikuttamisen kokonaisuutta. Helsingissä nuoret voivat osallistua ja vaikuttaa monin eri tavoin. Helsingissä käytössä olevia, nuorille suunnattuja vaikuttamisen kanavia ja toimintamuotoja on koottu kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhdessä tuottamaan esitteeseen sekä Nuorten Helsinki -nettisivuille <https://nuorten.hel.fi/osallistu-ja-vaikuta/miten-voit-vaikuttaa/>. Esite ja NuortenHelsinki -nettisivut ovat saatavilla suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Esite tarjoaa nuorten kanssa työskenteleville selkeän koosteen siitä, mitä vaikuttamisen mahdollisuuksia nuorilla kaupungissa on. Esitettä on jaettu kattavasti nuorisotaloilla, oppilas- ja opiskelijakuntapäivillä, koulujen ja oppilaitosten ohjaaville opettajille, Helsinki oppii -sivuilla ja muissa kaupungin materiaaleissa. Lisäksi kuluvalla strategia-kaudella 2021–2025 Helsingissä kokeillaan kahdesti vuodessa järjestettäviä avoimia apulaispormestarien toimialailtoja, joissa nuoret voivat tuoda esiin heille tärkeitä asioita suoraan kaupungin ja toimialan johdolle.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalveluiden ruotsinkielinen nuorisotyöyksikkö tukee ja edistää ruotsinkielisten nuorten vaikuttamistoimintaa nuorisopalveluiden nuorisotyön perussuunnitelman (NUPS

2020) mukaisesti. Yksikkö tekee tiivistä yhteistyötä ruotsinkielisten koulujen kanssa. Vuonna 2022 Nuorten budjettiin vastasi 650 ruotsinkielistä nuorta. Nuorten budjetissa nuoret ideoivat, äänestävät ja neuvottelevat vuosittain siitä millaista toimintaa ja palveluja nuorille tarvitaan, ja miten nuorisopalveluiden budjettia käytetään. Nuorten ideoiden pohjalta järjestettiin nuorten budjetin työpajoja ja neuvottelutilaisuuksia nuorille. Nuorten budjetin ulkopuolelle jääneitä kaupunkia koskevia ideoita ja ehdotuksia kannustettiin edistämään nuorten aloitejärjestelmän kautta. Ruotsinkielisessä nuorisotyöyksikössä kiinnitetään kuluvana vuonna entistä enemmän erityistä huomiota nuorten aloitejärjestelmästä viestimiseen.

Nuorten aloitejärjestelmän kehittäminen ja kaupunkitasoinen johtaminen

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta tunnistaa aloitejärjestelmään kohdistuvat haasteet. Nuorisoneuvosto on esittämissään lausunnoissa tuonut esiin sen, ettei nuoret tunne riittävän hyvin aloitejärjestelmää eikä siitä viestitä heille riittävästi osana opetusta tai markkinoinnin keinoin. Aloitejärjestelmään on kohdistunut kehittämispaineita myös päättäjiltä ja viranhaltijoilta. Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista on arvioitu tarkastuslautakunnan vuoden 2020 arviointikertomuksessa, jossa annettiin toimenpidesuosituksia koskien nuorten aloitejärjestelmää ja sen kehittämistä. Tarkastuslautakunnan toimenpidesuosituksen mukaisesti kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee edelleen tiivistää yhteistyötään nuorten vaikuttamismahdollisuuksien tuomisessa konkreettiseksi osaksi koulujen ja oppilaitosten toimintaa ja opetusta.

Kulttuuri- ja vapaa-ajanlautakunta päätti 31.01.2023, § 10 hyväksyä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan osallisuussuunnitelman vuosille 2021–2025. Nuorisopalvelukokonaisuuden yhdeksi kärkihankkeeksi on nimetty nuorten aloitejärjestelmän uudistuksen toimeenpano. Kaupunkistrategiassa (2021–2025) linjataan, että Helsinki edistää viestinnän ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien monikanavaisuutta, monimuotoisuutta ja monikielisyyttä huomioiden myös asuinalueiden väliset erot.

Kansliapäällikkö asetti 2.3.2022, 58 § Nuorten aloiteprosessin uudistaminen -työryhmän toimikaudeksi 14.3.–31.10.2022. Työryhmän esitys uudesta aloiteprosessista tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn kesän 2023 aikana. Työryhmä esittää nuorten aloitejärjestelmän kaupunkitasoisen johtamisen rakenteeksi lasten ja nuorten ohjausryhmää, johon nuorten aloitejärjestelmän säännöllinen seuranta ja kehittäminen on mahdollista kytkeä. Nuorten aloitejärjestelmän kaupunkitasoisessa kehittämisessä on tarkoituksenmukaista hyödyntää jo asetettua lasten ja nuorten osallisuuden ohjausryhmää sisällyttämällä kehittäminen sen

tehtäviin. Lisäksi työryhmä tulee esittämään, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalvelut ja kasvatuksen ja koulutuksen toimiala vastaavat nuorten aloitteiden nuorisotyöllisestä tuesta sekä demokraatiakasvatuksesta. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan nuorisosaostolle on jo aiemmin delegoitu nuorten vaikuttamisjärjestelmän ja nuorten aloiteoikeuden toteutumisen seuraaminen.

Kuluvana keväänä Nuorten.hel.fi -sivustolle on rakennettu uusi osio nuorten aloitteille. Nuorten aloitteita tukevia toiminnallisuuksia ja verkkonäkymää on uudistettu muun muassa eri kieliversioiden saavutettavuutta yhdenmukaistamalla. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan viestintä- ja markkinointipalvelut tekevät kuluvan vuoden aikana markkinointikampanjan uudistetusta nuorten aloitesivustosta. Aloitejärjestelmän markkinoinnista ja nuorten aloitemahdollisuuden viestinnästä tehdään erillinen suunnitelma ja kampanja toteutetaan, kun työryhmän tekemä ehdotus uudistetusta aloitteiden käsittelyn ja niihin vastaamisen prosessista on hyväksytty kaupunginhallituksessa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla viestintää ja markkinointia tehdään pääsääntöisesti kolmella kielellä, suomi-ruotsi-englanti (pl. sisäinen viestintä ja päätöksentekoviestintä). Viestintä- ja markkinointikanavat valitaan kohderyhmän mukaan. Esimerkiksi ruotsinkielistä viestintää tehdään HBL:n avulla, jos kohderyhmänä on ruotsia äidinkielenään puhuvat aikuiset. Kun kyseessä on lapset ja nuoret, toimiala tekee tiiviisti yhteistyötä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan viestinnän kanssa, millä tavoin saadaan muun muassa Wilma-viesteihin ja -tiedotteisiin tietoa ruotsiksi ruotsia puhuville lapsille ja nuorille. Ruotsinkielisissä kouluissa ja oppilaitoksissa esimerkiksi ilmoitustaulujen julisteet ja koulun infonäyttöjen infosisältö ja mainokset ovat ruotsiksi. Kouluissa näkyvän viestinnän lisäksi toteutetaan ruotsiksi viestintää sekä vaikuttamiseen ja osallistumiseen innostamista esimerkiksi ruotsinkielisessä nuorisotyössä. Sosiaalisessa mediassa tehdään myös ruotsiksi somepäivityksiä ja kohdennetaan ruotsia puhuville nuorille sisältöä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan vastuulla olevat verkkosivut, kuten Nuorten Helsinki -sivusto, tehdään vähintään kolmella kielellä (suomi, ruotsi, englanti). Kieliversioiden verkkosivujen tavoitteena on olla tasa-laatuisia, eli että sisältö on yhtä kattavasti ja hyvin ilmaistu niin suomeksi, ruotsiksi kuin englanniksi. Tarpeen mukaan kulttuurin ja vapaa-ajan viestintä- ja markkinointipalvelut toteuttavat viestintää myös muilla kielillä, josta hyvänä esimerkkinä on Kulttuurin kummilapset, jonka viestintää tehdään jopa seitsemällä kielellä.

Nuorten aloitejärjestelmä on osa laajempaa nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen kokonaisuutta

Helsingin kaupunginhallitus on tehnyt nuorten vaikuttamismahdollisuuksia vahvistavia linjauksia päättämällä Unicefin Lapsiystävällinen kunta -malliin hakemisesta (19.10.2021) sekä hyväksymällä lasten ja nuorten vaikuttamisjärjestelmän ja osallisuuden edistämisen tavoitteet, mittarit ja johtamisrakenteen (7.2.2022, 6 §). Molemmat päätökset velvoittavat kaupungin toimialat työskentelemään nuorten kanssa entistä tiiviimmässä yhteistyössä paremman Helsingin rakentamiseksi.

Lasten ja nuorten osallisuuden ohjausryhmän tehtävänä edistää kaupunkitasoisesti lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamista ja vaikuttamistoiminnan yhteensovittamista ja kehittämistä. Ohjausryhmän tehtävänä on laatia lasten ja nuorten osallisuuden edistämiseen ja vaikuttamisjärjestelmän toimeenpanoon konkreettiset toimenpiteet. Toimenpiteet käsitellään kaupunkitasoisissa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausrakenteessa (HYTE) sekä kaupungin osallisuusmallin ohjausrakenteissa ja toimielimissä. Ohjausryhmä huolehtii, että osallistumisen ja vaikuttamisen toimintatapoja ja kanavia kehitetään kaupunkiyhteisesti ja kehittämisessä ja arvioinnissa kuullaan lapsia ja nuoria.

Kaupunkitasoisilla, yhteisillä tavoitteilla varmistetaan, että lasten ja nuorten osallisuutta edistetään systemaattisesti ja kaupunkitasoisesti. Helsinki on sitoutunut tekemään töitä sen eteen, että jokainen lapsi ja nuori kokee osallisuutta ja uskoo mahdollisuuksiinsa vaikuttaa ja että lasten ja nuorten ääni kuuluu monipuolisesti kaupungissa. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikilla kaupungin toimialoilla yhteistyössä lasten ja nuorten kanssa kehitetään ja monipuolistetaan tapoja kuulla ja osallistaa lapsia ja nuoria.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää tärkeänä, että tiedonkulku eri toimialojen välillä on jouhevaa ja nuoret tavoitettavaa. Vaikka erilaisia kanavia on onnistuttu kehittämään, on kaupunkitasoisena tavoitteena vahvistaa tiedonkulkua niin nuorten kuin kaupunkiorganisaation keskuudessaakin. Kaupungin tulee määrätietoisesti etsiä kanavia, jotka parhaiten tavoittavat nuoret ja henkilökunnan sekä varmistaa, että kaupungissa on jaettu ymmärrys siitä, miten nuoret ja opettajat voidaan tavoittaa parhaiten.

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Heli Kinnula, suunnittelija, puhelin: 310 89144
heli.kinnula(a)hel.fi

Svenska sektionen vid nämnden för fostran och utbildning 09.05.2023 § 12

HEL 2022-013029 T 00 00 03

Utlåtande

Delaktighet och initiativtagande i lagar och läroplaner

Enligt lagen om grundläggande utbildning 47a § och gymnasielagen 33 § ska det i skolorna finnas en elev- eller studerandekår, som består av skolans/läroanstaltens samtliga elever/studerande. Elevkåren ska ha reella påverkningsmöjligheter och skolan ska se till att det finns möjlighet för aktiv verksamhet. Studerandekåren ska kunna främja samarbete mellan de studerande och öka de studerandes påverkningsmöjligheter. Till elev- och studerandekårens uppgifter hör också att förbereda de unga för ett aktivt och kritiskt medborgarskap.

I läroplanen för den grundläggande utbildningen finns inskrivet ett kapitel om en gemenskaplig och interaktiv samt demokratisk verksamhetskultur som främjar delaktighet och uppfyller de mänskliga rättigheterna och ger eleverna förutsättningar att växa till aktiva, initiativtagande, samarbetskunniga och delaktiga medborgare.

Gymnasiernas läroplan genomsyras av tanken att studerande ska vara aktiva och delta i beslutfattningsprocessen. I värdegrunden för den lokala läroplanen i Helsingfors stads gymnasier finns preciseringen "Verksamhetskulturen i Helsingfors stads gymnasier bygger på studerandenas delaktighet. De deltar i planeringen och utvärderingen av gymnasiets verksamhet. Delaktighet främjar gemenskap och välbefinnande och stärker studerandenas motivation att nå gymnasieutbildningens mål. Vi uppmuntrar de studerande att påverka och delta i beslutfattandeprocessen."

För att ha konkreta redskap för att uppmuntra de studerande att vara aktiva på skrevs det i Helsingfors stads läroplan för gymnasieutbildningen in ett läroämne som fick namnet Aktivitetsstigen. Målsättningen med Aktivitetsstigen är att den studerande kan agera demokratiskt och ansvarsfullt samt vara en aktiv medlem i det lokala, nationella, europeiska och globala samfundet. De studerande lär sig hur man deltar och påverkar på olika nivåer: i det egna gymnasiet, i näromgivningen, i Helsingfors samt på nationell och internationell nivå. Stadens gymnasieutbildande kan alltså få studiepoäng för att de är aktiva, till exempel genom att delta i ungdomsfullmäktiges verksamhet eller genom att skriva initiativ, ställningstaganden eller dylika texter med mål att delta och påverka.

Elevkårens styrelse och elevernas övriga delaktighetsgrupper fungerar i samarbete med hela skolans personal, vårdnadshavare och övriga samarbetspartners. Elevkåren deltar i stadens påverkningsystem för

ungdomar. Samarbete med olika förvaltningar, organisationer, företag och andra aktörer ger eleverna möjligheter att utanför skolan öva sig i att påverka och fördjupa bilden av samhället och verksamheten i medborgarsamhället.

Information om ungdomars möjlighet att påverka utanför läroplanen

Sektorn för fostran och utbildning har tillsammans med sektorn för Kultur och fritid utarbetat ett visuellt material med modeller för påverkan för att förtydliga Helsingfors ungas möjligheter att påverka. Materialet påvisar vilka färdiga påverkningsprocesser staden erbjuder och vilka kanaler Helsingfors unga aktivt kan utnyttja. Via materialet får även läroanstaltens lärare en klar bild/sammanfattning av de påverkningsmöjligheter som stadens unga erbjuds. Affischerna har utdelats på elev- och studerandekårsdagar, till skolornas och läroanstaltens handledande lärare samt på Helsingfors Lär sig sidorna. Förutom affischen har guiden Delta och påverka utarbetats i samarbete med ungdomsrådets medlemmar, elev- och studerandekårens styrelsemedlemmar. Guiden Delta och påverka har utarbetats för att åskådliggöra olika sätt att påverka samt för att inspirera eleverna och de studerande till att ta tag i saker och försöka avhjälpa missförhållanden. Allt material finns på Helsinki oppii sidorna.

Stadens egna påverkningskanaler för unga

Krutpengar - Målet för Krut-pengarna är att öka elevernas och studerandenas delaktighet och förbättra gemenskapen i skolorna. Krut-pengarna är reserverade för elev- och studerandekårens egen verksamhet och om användningen av pengarna beslutar elev- och studerandekåren. Det skapar möjligheter för olika ungdomar att främja saker som de upplever vara viktiga, på ett sätt som är karakteristiskt för dem. Kruts verksamhet är främst riktad till 13–17-åringar.

Ungdomsinitiativ – Ungdomarnas initiativrätt är en förmån som Helsingfors stad erbjuder. Ungdomar kan använda sin initiativrätt för att göra sin röst hörd i stadens beslutsfattande! Unga (13–17 åringar) kan lämna in initiativ för utveckling av Helsingfors och förbättring av verksamheten. Varje initiativ bemöts med ett svar. De unga lämnar in sitt initiativ via webbplatsen ruuti/munstadi.fi/sv/initiativ. Första genomläsningen av initiativen görs på kultur- och fritidssektorn, varifrån de sänds vidare för utredning och behandling innan de besvaras till de unga i viceborgmästarens namn. I den elektroniska blanketten för ungas initiativ frågas endast initiativtagarens namn och ålder, det frågas inte efter de ungas modersmål, så det är möjligt att det även bakom de finskspråkiga initiativen finns svenskspråkiga elever. Många av initiativen kommer från medlemmar i Helsingfors ungdomsråd.

Den procentuella andelen svenskspråkiga initiativ under de senaste åren motsvarar i genomsnitt elev/studerandefördelningen inom kommunen. För fostrans- och utbildningssektorns del svaras det på initiativen gemensamt och över språkgränserna för att förstärka allas välmående och skapa möjlighet till nytänkande.

Om själva sättet att påverka

Utmaningar gällande ungdomsinitiativen är bland annat att behandlingsprocessen är ganska långsam. De ungas initiativ behandlas i fullmäktige två gånger per år, vilket kan upplevas som frustrerande för de unga då det tar en lång tid att få svar på sitt initiativ. Dessutom kan denna form av påverkan upplevas som skenbar eftersom staden eller sektorn inte alltid kan lova dem det de önskar.

Svenska sektionen vid nämnden för fostran och utbildning beslutade 14.2 att återremittera ärendet till beredning, de ber att Ungdomsrådet hörs och att deras åsikt tas med i det slutliga utlåtandet till stadsfullmäktige.

Enligt de unga vi fick kontakt med (svenskspråkig representant i Ungdomsrådet) så är det främst medlemmar i ungdomsrådet som känner till och vet att ungdomsinitiativet är ett möjligt sätt att på riktigt kunna påverka via, så därför är de nästan de enda som utnyttjar möjligheten. För att få fler ungdomar att vara delaktiga och göra initiativ efterlyser vår svenskspråkiga representant enklare och tydligare processer samt bättre information om de olika sätten att påverka på. Det att saken lyfts upp och behandlas uppskattades av hen.

Delaktighet och påverkande i stadsstrategin

Helsingfors har i enlighet med sin stadsstrategi (2021–25), vilken lyfter fram främjandet av kommunikation, delaktighet och påverkan, grundat en styrgrupp för barn och ungas delaktighet (7.2.2022, 6§). Styrgruppens uppgift är att utarbeta konkreta åtgärder på stadsnivå för hälsa och välmående samt för delaktighetsmodellens strukturer och förvaltningsorgan. Styrgruppens arbete startade i augusti 2022 och i och med det börjar sektorerna i samarbete med varandra fundera på hur de ungas delaktighet och möjlighet att påverka kan utökas.

14.02.2023 Återremitterades

Föredragande

direktör för den svenska servicehelheten
Niclas Grönholm

Upplysningar

Johanna Karlsson, suunnittelija, telefon: 310 49496

30.10.2023

Asia/21

johanna.karlsson(a)hel.fi